

La primera i única atzavara d'Europa era a València

Autor: Jordi Bilbeny

Data de publicació: 01-05-2010

Un altre argument més per ajudar-nos a entendre que la conquesta de Mèxic va ser duta a terme per catalans.

A la Década Primera de la Historia de la Insigne y Coronada Ciudad y Reyno de Valencia, d'En Gaspar Escolano, editada per En Pere Patrici Mey, a València, al 1610, s'hi parla per primer cop, segons en tinc coneixement, de la presència de l'atzavara al continent europeu.

Així, el capítol VI està dedicat, entre d'altres temes, a "ciertos arboles estraños de las Indias" (columna 704).

La introducció explícita: "Tratemos ya por despedida, de dos peregrinos arboles que vinieron de la India America, y no se hallan en parte del viejo mundo, salvo en la ciudad de Valencia, en el monasterio de nuestra Señora de Iesus de frayles Franciscos: que por serlo tanto escrivio dellas con cuydado Carolo Clusio en los libros de las plantas de España. El uno es muy semejante al peral, pero de copa muy estendida y siempre verde [...]. En Valencia le llamamos Mamey" (col. 708).

El punt 7 d'aquest capítol, diu:

"El segundo árbol o planta peregrina, venido de la America, y acogida solamente en Valencia, es la que llama Clusio Aloe America, aunque bien diferente de la que vulgarmente tiene el nombre de Aloe. Los valencianos la llamamos hilo y aguja: los Castellanos, cardon: y los Indios, marguey, o metl: cuyas raras partes y calidades escrivieron Gomara al fin de su Historia Mexicana, y nuestro curioso valenciano mossen Philippe de Pamenes, libro primero de los notables del Piru, que vio por sus ojos" (columna 709).

Acte seguit descriu la planta i els seus usos, que són tants i tants que l'Escolano objectiva que "en Valencia no tenemos hechas tantas experiencias del nuestro [de l'atzavara que hi ha a València]; parte, porque com es uno solo, no

parece acertado el deshacerle; y parte, porque las plantas pierden muchas de sus qualidades quando se sacan de sus sitios naturales" (col. 712).

Amb aquesta petita ressenya vull donar a conèixer a l'opinió pública que tenim un altre argument més per ajudar-nos a entendre que la conquesta de Mèxic va ser duta a terme per catalans, i que justament per aquest motiu, les primeres plantes que van arribar d'aquell immens país, les van dur aquí. La primera i única atzavara valenciana, plantada al Convent de Sant Francesc de la ciutat del Túria ara ho indicaria ben ostensiblement.

Jordi Bilbeny